

كَلِمَةُ اللَّهِ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمُ

فيضان مولا علي مُشکل کُشا

25-February-2021

هفتیوار سنتن پري اجتماع ۾ ٹیٹ وارو
سُنتن پريو بيان

(For Islamic Brothers)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فيضان مولا علي مشكل ڪشا ڪَرَمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ

الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَعَلَىٰ آلِكَ وَأَصْحَابِكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ وَعَلَىٰ آلِكَ وَأَصْحَابِكَ يَا نُورَ اللَّهِ

نَوَيْتُ سُنَّتَ الْإِعْتِكَافِ

(مون سنّتِ اعتكاف جي نيت ڪئي)

جڏهن به مسجد ۾ داخل ٿيو، ياد اچڻ تي نفلي اعتكاف جي نيت
ڪري وندا ڪيو، جيستائين مسجد ۾ رهندو نفلي اعتكاف جو ثواب
حاصل ٿيندو رهندو ۽ ضمناً مسجد ۾ ڪاٺڻ پيئڻ به جائز ٿي ويندو.

دُرود شريف جي فضيلت

فرمان مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ آهي: جيڪو مون تي جمعي جي
ڏينهن درود شريف پڙهندو قيامت جي ڏينهن آءُ ان جي شفاعت ڪندس.
(جمع الجوامع للسيوطي ج 7 ص 199 حديث 23252، از ضيائے درود و سلام، ص 11)

اُفِ وَه رِه سَنَگَلَخ، آه! يه پا شاخ شاخ
اے مرے مُشکل سُشا! تم پہ کروڑوں دُرود

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

منا منا اسلامي پاترو! ثواب حاصل ڪرڻ خاطر بيان ٻڌڻ کان پهريان

سنيون سنيون نيتون ڪري وٺون ٿا. فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:

«يَبِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِّنْ عَمَلِهِ» يعني مسلمان جي نيت ان جي عمل کان بهتر آهي.¹

ٻه مدني ڳالهيون: (1) بغير سني نيت جي ڪنهن به نيڪ عمل جو ثواب ناهي ملندو.

(2) جيتريون سنيون نيتون وڌيڪ، اوترو ثواب به وڌيڪ.

بيان ٻڌڻ جون نيتون

نگاهون جهڪائي پوري توجه سان بيان ٻڌندس ❁ تڪ

لڳائي ويهڻ بدران علمِ دين جي تعظيم خاطر جيترو ٿي سگهيو ٻئي

گوڏا وڃائي ويهندس ❁ ضرورت پوڻ تي ٻين جي لاءِ سرڪي جاءِ

ڪشاده ڪندس ❁ ڌڪو وغيره لڳو ته صبر ڪندس، گهوري ڏسڻ ۽

اٽڪڻ کان بچندس ❁ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ! وغيره ٻڌي ثواب

ڪمائڻ ۽ صدا لڳائڻ وارن جي دل جوئي (يعني دلداري) جي لاءِ بلند آواز

سان جواب ڏيندس ❁ بيان کان پوءِ پاڻ اڳتي وڌي سلام، مصافحو ۽

انفرادي ڪوشش ڪندس.

صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٌ

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ!

¹ (المعجم الكبير للطبراني، باب السيقن، سهل بن سعد الساعدي الحديث: 5942، ج 6، ص 185)

بيان ڪرڻ جون نيتون

مان به نيت ڪيان ٿو ❁ الله جي رضا حاصل ڪرڻ ۽ ثواب حاصل ڪرڻ جي لاءِ بيان ڪندس ❁ ڏسي بيان ڪندس ❁ سيپاري 14

سورة النحل آيت نمبر 125: **أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالنُّوْعِطَةِ الْحَسَنَةِ**

”ترجمو ڪنزالايمان: پنهنجي رب جي وات جي طرف سڌ پڪي سمجھ ۽ چڱي نصيحت سان“ ۽ بخاري شريف (حديث: 4361) جي هن فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: **بَلِّغُوا عَنِّي وَوَلَوْ آيَةً¹** يعني ”منهنجي طرفان پهچايو جيتوڻيڪ هڪ ئي آيت هجي“ ۾ ڏنل احڪام جي پيروي ڪندس ❁ نيڪي جو حڪم ڏيندس ۽ بُرائي کان منع ڪندس ❁ شعر پڙهڻ، عربي، انگريزي ۽ ڏکيا لفظ ڳالهائڻ دؤران دل جي اخلاص تي توجهه رکندس يعني پنهنجي علميت جو ڌاڪو ويهارڻ مقصود ٿيو ته ڳالهائڻ کان بچندس ❁ مدني قافلي، مدني انعامات ۽ علاقائي دوره براءِ نيڪي جي دعوت وغيره جي رغبت ڏياريندس ❁ تهڪ ڏيڻ ۽ ڏيارڻ کان بچندس ❁ نظر جي حفاظت بڻائڻ جي خاطر حتي الامکان نگاهون جهڪائي رکندس.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

1... بخاري، ڪتاب احاديث الانبياء، باب ماذكر عن بني اسرائيل، 462/2، حديث: 3461

بيان ڪرڻ جون نيتون

مان به نيت ڪيان ٿو ❁ الله جي رضا حاصل ڪرڻ ۽ ثواب حاصل ڪرڻ جي لاءِ بيان ڪندس ❁ ڏسي بيان ڪندس ❁ سيپاري 14

سورة النحل آيت نمبر 125: **أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِأَحْكَمَةِ وَ التَّو عِظَةِ**

الْحَسَنَةِ

”ترجمو ڪنز الايمان: پنهنجي رب جي وات جي طرف سڌ پڪي سمجھ ۽ چڱي نصيحت سان“ ۽ بخاري شريف (حديث: 3461) جي هن فرمانِ مصطفىٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: **بَلِّغُوا عَنِّي وَ لَوْ آيَةً**¹ يعني ”منهنجي طرفان پهچايو جيتوڻيڪ هڪ ئي آيت هجي“ ۾ ڏنل احڪام جي پيروي ڪندس ❁ نيڪي جو حڪم ڏيندس ۽ بُرائي کان منع ڪندس ❁ شعر پڙهڻ، عربي، انگريزي ۽ ڏکيا لفظ ڳالهائڻ دؤران دل جي اخلاص تي توجُّه رکندس يعني پنهنجي علميت جو ڏاڪو ويهارڻ مقصود ٿيو ته ڳالهائڻ کان بچندس ❁ مدني قافلي، مدني انعامات ۽ علاقائي دوره براءِ نيڪي جي دعوت وغيره جي رغبت ڏياريندس ❁ تهڪ ڏيڻ ۽ ڏيارڻ کان بچندس ❁ نظر جي حفاظت بڻائڻ جي خاطر حتي الامڪان نگاهون جهڪائي رکندس.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

1... بخاري، ڪتاب احاديث الانبياء، باب ماذكر عن بني اسرائيل، 462/2، حديث: 3461

فالج وارونڪ تي ويو

هڪ ڀيري اميرُ المؤمنين حضرت سَيِّدُنَا عَلِيُّ الْمُرْتَضِي شيرخدا
 ڪَرمَ اللّٰهَ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ پنهنجي ٻنهي شهزادن حضرت سَيِّدُنَا امامِ حسن ۽ حضرت
 سَيِّدُنَا امامِ حسين رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمَا سان گڏ ڪعبي جي حرم ۾ موجود هئا ته
 ڏٺائون اُتي هڪ شخص تمام گهڻو روئي رهيو آهي. پاڻ ڪَرمَ اللّٰهَ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ
 حڪم ڏنو ته انهي شخص کي مون وٽ آڻيو، اُن شخص جو هڪ پاسو
 جيئن ته فالج وارو هو تنهن ڪري زمين تي ريڙهيون پائيندي حاضر
 ٿيو، پاڻ ڪَرمَ اللّٰهَ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ انهي جو احوال معلوم فرمايو ته اُن عرض ڪيو:
 يَا اَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ! آئون گناهن جي مُعَامَلِي ۾ تمام گهڻو بيباڪ
 هئس، منهنجا والدِ محترم جيڪي هڪ نيڪ ۽ صالح مسلمان هئا،
 مون کي بار بار توڪيندا هئا، هڪ ڏينهن والد صاحب جي نصيحت تي
 مون کي ڪاوڙ اچي ويئي ۽ مون انهن تي هٿ ڪنيو! منهنجي هٿان
 مار ڪاٽڻ کان پوءِ حرمِ ڪعبه ۾ آيا ۽ منهنجي لاءِ بد دُعا ڪيائون،
 انهن جي بد دُعا جي اثر کان يڪدم منهنجي هڪ پاسي تي فالج جو
 حملو ٿيو ۽ آئون زمين تي گسڪي هلڻ لڳس. انهي غيبي سزا کان
 مون کي وڏي عبرت حاصل ٿي ۽ مون روئي روئي والد صاحب کان
 معافي گهري، انهن شفقتِ پدري کان مجبور ٿي مون تي رحم ڪاڌو ۽
 معاف ڪري ڇڏيو، پوءِ فرمايو: ”پُتَ هل! مون جتي تنهنجي لاءِ بد دُعا
 ڪئي هئي اُتي ئي تنهنجي لاءِ صحت لاءِ دُعا گهرندس.“ اهڙي طرح
 اسان پيءُ پٽ ڏاچي تي سوار ٿي مڪي شريف رَاوَمَا اللّٰهُ شَرَفًا وَتَعَظِيمًا اچي رهيا
 هئاسين ته رستي ۾ اوچتو ڏاچي ٺهي ڪري ڀڄڻ لڳي ۽ منهنجو پيءُ

أنهيءَ جي پُٺ تان ڪري ٻن ٽڪرين جي وچ ۾ لاڏاڻو ڪري ويو. هاڻي آئون اڪيلو ئي ڪعبي جي حرم ۾ حاضر ٿي ڏينهن رات روئي روئي خدا تعاليٰ کان پنهنجي تندرستي جي لاءِ دعائون گهرندو رهان ٿو. اميرُ المؤمنين حضرت سيدنا علي المرتضيٰ شيرخدا ڪَرمَ اللهَ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ کي ان جو داستان عبرت نشان بُڌي متس ڏاڍو رحم آيو ۽ فرمايائون: ”اي شخص! جيڪڏهن واقعي اوهان جا والد صاحب اوهان کان راضي ٿي ويا هئا ته اطمينان رکو ان شاء الله عَدَّوَجَلَّ سڀ بهتر ٿي ويندو، پوءِ پاڻ ڪَرمَ اللهَ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جن ڪجهه رڪعت نماز پڙهي ان جي صحت جي دُعا ڪيائون، پوءِ فرمايائون: ”فَمَرَّ! يعني اُٿي بيها!“ اهو بُڌندي ئي هو بنا ڪنهن ٽيڪ جي اُٿي بيهي رهيو ۽ هلڻ ڦرڻ لڳو.

(مُلَخَّصٌ از حِجَّةِ اللهِ عَلَي الْعَالَمِينَ ص ٦١٤، ڪراماتِ شير خدا، ص: ٤٠)

ڪيون نه مشڪل ڪشا ڪهون تم ڪو

تم نه ٻڙي مري بنائي هه

مٿا مٿا اسلامي پاڻرو! بيان ڪيل حڪايت ۾ اسان جي لاءِ عبرت جا بي شمار مدني گل موجود آهن ته ان شخص کي والدين جي نافرمانِي ۽ گناهَن تي ڄمي وڃڻ جي ڪهڙي سزا ملي، ان جي هڪ پاسي تي فالج جو حملو ٿي ويو ۽ اهو زمين تي ريڙهجي هلڻ لڳو گڏوگڏ هي به معلوم ٿيو ته والدين جي نافرمانِي نه ڪرڻ گهرجي بلڪ اهي شريعت جي دائري ۾ رهندي جيڪو به حڪم ڏين فوراً پورو ڪرڻ گهرجي ۽ انهن جي بد دُعا کان به بچندو رهڻ گهرجي ۽ هر ان ڪم کان اجتناب ڪرڻ گهرجي جنهن ۾ والدين جي ناراضگي هجي. مزيد ان حڪايت

مان حضرتِ علي المرتضيٰ شيرِ خدا ڪَرمَ اللّٰه تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جي ڪرامت به معلوم ٿي ته جڏهن توهان ان شخص جي لاءِ بارگاهِ الهي ۾ دُعا ڪئي ته توهان جي دُعاء مُسْتَطاب (مُس.ت.طاب) بارگاهِ الهي ۾ فوراً مُسْتَجَاب (مقبول) ٿي ۽ اهو فالج وارو شخص جيڪو زمين تي گهلجي گهلجي ڪري هلي رهيو هو، دعاءِ علي جي برڪت سان انهي وقت صحتياب ٿي ڪري هلڻ ڦرڻ لڳو.

بے سبب بخشش هو ميري به دُعا فرمائي
مُصْطَفَىٰ کا واسطه موليٰ علي مشڪل ڪشا

(وسائل بخشش: ۵۲۴)

صَلِّ عَلَىٰ اَعْلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَىٰ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ

منا منا اسلامي پاترو! حضرت امير المؤمنين، مَوْلِي الْمُسْلِمِينَ، سَيِّدُنَا علي المرتضيٰ شيرِ خدا ڪَرمَ اللّٰه تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جي فضائل ۽ ڪمالات جي چاڻي ڳالهه آهي، سندن جو ته شان ئي نرالو آهي، پاڻ صاحبِ سيادت، مُحَبِّ اُخْرَتِ، مُحَبُّوبِ رَبِّ الْعَزَّةِ، بابِ مَدِينَةِ الْعِلْمِ ۽ شَهْسَوَارِ مِيدَانِ خُطَابَتِ هُنَا، پاڻ قرآن ۽ سُنَّتِ مان ثابت ٿيڻ وارن مسائل کي ڪيڙ جي ڀرپور صلاحيت رکندا هئا، اطاعت گذارن جي لاءِ ڏيئو ۽ پرهيزگارن جا دوست هئا، عدل ڪرڻ وارن جا امام ۽ سڀ کان وڌيڪ حِلْم ۽ علم وارا هئا، شيخِ طريقت، اميرِ اهلِ سُنَّتِ، باني دعوتِ اسلامي حضرت علامه مولانا ابو بلال محمد الياس عطارقادرِي رَضَوِي ضِيائِي دَامَتْ بَرَڪَاتُهُمُ الْعَالِيَه پنهنجي رسالي ڪراماتِ شيرِ خدا ۾ پاڻ ڪَرمَ اللّٰه تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جو تعارف ڪجهه هن طرح بيان فرمائين ٿا ته

نالو ۽ نسب ۽ حليو مبارڪ

اميرُ المؤمنين حضرت سيّدنا علي المرتضيٰ شيرخدا ڪَرمَ الله تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمِ مڪة المڪرّمه رَاكِعًا اللهُ شَرَفًا وَتَعْظِيمًا ۾ پيدا ٿيا. پاڻ ڪَرمَ الله تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمِ جي امتر سبگوري حضرت سيّدتنا فاطمه بنت اسد رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا پنهنجي والد جي نالي تي سندن نالو ”حيدر“ رکيو، والد سندن نالو ”علي“ رکيو. حضور پُرنور، شافعِ يومِ النُّشُور صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پاڻ ڪَرمَ الله تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمِ کي ”اسدُ الله“ (الله جو شينهن) جي لقب سان نوازيو، انهي کان علاوه ”مرتضيٰ“ (يعني چونڊيل)، ”ڪَرَار“ (يعني مٿي مٿي حملا ڪرڻ وارو)، ”شيرخدا“ ۽ ”موليٰ مُشڪل ڪُشا“ پاڻ ڪَرمَ الله تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمِ جا مشهور لقب آهن. پاڻ ڪَرمَ الله تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمِ مڪي مَدَنِي آقا، مني مني مصطفى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن جي چاچي جا پُٽ آهن. (مرآة المناجيج ج ۸ ص ۴۱۲ وغيره ملخصاً، ڪرامات شيرخدا، ص: ۸۱) چوٿون خليفو، جانشين رسول، زوج بَتُول، حضرت سيّدنا علي بن ابي طالب ڪَرمَ الله تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمِ جي ڪُنِيَت ”ابوالحسن“ ۽ ”ابوتراب“ آهي.

اس نے لقبِ خاک شهنشاه سے پایا

جو حيدر ڪرار کہ مولیٰ ہے ہمارا

(حداثت بخشش: ص 32)

پاڻ ڪَرمَ الله تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمِ شهنشاه ابرار، مديني جي تاجدار صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن جي چاچي ابوطالب جا فرزند ارجمند آهن. عامُ الفيل کان 30 سال پوءِ (جڏهن حضور نبي اڪرم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن جي عمر شريف 30 سال هئي) 13 رَجَبُ الْمُرَجَّبِ جُمعي جي ڏينهن پيدا ٿيا. مولیٰ مُشڪل ڪُشا

حضرت سَيِّدُنَا عَلِيُّ الْمُرْتَضِي شيرخدا ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جن جي امڙ سبگوري جو نالو حضرت سَيِّدُنَا فاطمه بنتِ اَسَدِ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا آهي. پاڻ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ 10 سالن جي عمر ۾ ئي اسلام قبول ڪري ورتو، ۽ شهنشاهِ نُبُوَّتِ، تاجدارِ رسالت، شافعِ اُمّتِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي تربيت هيٺ رهيا ۽ حياتي جي آخري پساھ تائين پاڻ ڪريم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن جي مدد، فتح ۽ دين اسلام جي حمايت لاءِ ڪوشش ڪندا رهيا. پاڻ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ اولين مهاجرين ۽ عشرهءِ مُبَشَّرَه ۾ هجڻ ۽ بين خاص درجات سان مشرف هجڻ جي ڪري تمام گهڻي ممتاز حيثيت رکن ٿا. عَزَوْهٔ بَدْر، عَزَوْهٔ اُحُد، عَزَوْهٔ خُنْدَق وغيره تمام اسلامي جنگين ۾ وڏي بهادري سان شرڪت ڪئي ۽ ڪافرن جا وڏا وڏا مشهور بهادر پاڻ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جي تلوارِ دُوالفقار جي زبردست وار سان جهنم ڏانهن روانا ٿيا. (ڪراماتِ شيرخدا ص: ۱۲)

دُشمن کا زور بڙھ چلا ہے يا علی مدد!
اب دُوالفقارِ حیدری پھر بے نیام ہو

(وسائلِ بخشش: ص ۳۰)

اميرُ الْمُؤْمِنين حضرت سَيِّدُنَا عثمانِ غني رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ جن جي شهادت کان پوءِ مهاجرن ۽ انصارن سندن هٿ تي بيعت ڪري پاڻ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ کي اميرُ الْمُؤْمِنين چونڊيو ۽ 4 سال 8 مهينا ۽ 9 ڏينهن تائين خلافت جي مسند تي رونق افروز رهيا. 17 يا 19 رمضان المبارڪ تي هڪ خبيث خارجي جي قاتلانہ حملي جي سبب سخت زخمي ٿي پيا ۽ 21 رمضان شريف آچر جي رات شهادت جو جام نوش فرمائون.

(تاريخ الخلفاء ص ۱۳۲، اسد الغابة ج ۴ ص ۱۲۸، ۱۳۲، ازالة الخفاء ج ۴ ص ۴۰۵، معرفة الصحابة ج ۱ ص ۱۰۰ وغيره، ڪرامات شير خدا، ص: ۱۱)

أَضَلَّ نَسْلَ صَفَا وَجِهٍ وَصَلَ خِدا
بَابِ فَضْلِ وَلايَتِ بِه لَآكُهونِ سَلامِ

(حدائق بخشش: ۳۱۳)

سندن جو قد مبارڪ نه ڊگهو ۽ نه وڌيڪ ننڍو هو بلڪ درمياني قد وارا هئا، اڪيون وڏيون وڏيون ۽ چهرو مبارڪ انتهائي خوبصورت هو جيئن چوڏهين جو چنڊ. حضرت علي ڪَرمَ الله تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جي ٻنهي ڪلهن جي درميان فاصلو هو. هٿن جون تريون ۽ ڪلهن جون هڏيون مضبوط هيون ۽ ڪنڌ مبارڪ چاندي جي گهگهي نمان هو، مٿي مبارڪ تي وار پيشاني تي نه بلڪ پٺيان جي طرف هئا ۽ ڏاڙهي مبارڪ گهاتي هئي جنهن جو هر وار بغير خضاب جي ڪارو هو ۽ ٻانهون ۽ هٿ سخت مضبوط هئا. (الرياض النضرة، ج ۳، ص ۱۰۷-۱۰۸)

مرتضیٰ شیر خُدا! مرحب ڪشا خَبر ڪشا!
سَرورا! لَڪر ڪشا امداد ڪن! مشكل ڪشا!

(حدائق بخشش: ۳۲۳)

شير خدا جون نديون

منا منا اسلامي ڀائرو! جيڪڏهن اسان موليٰ علي مُشڪل ڪُشا، شيرِ خدا ڪَرمَ الله تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جو ننڍپڻ ڏسون ته اهو به بي نظير ۽ بي مثال هو، پاڻ ڪَرمَ الله تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ ننڍپڻ کان ئي نبي ڪريم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي صحبت ۾ رهي ڪري تربيت حاصل فرمائيندا هئا. رحمتِ دو عالم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن توهان رَحْمَتِ اللهِ تَعَالَى عَنْهُ جي ڪفالت فرمائي، ننڍپڻ ۾ ئي

اسلام قبول ڪيو، ننڍي عمر ۾ نيڪي جي دعوت ۾ اڳتي وڌي حصو ورتو ۽ ان راه ۾ اچڻ وارين رڪاوٽون سندن تربيت جو حصو بڻيون. شير خدا رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ جي مبارڪ بچپن جو هڪ خوبصورت گوشو ملاحظه فرمايو. جيئن ته

شير خدا جي پهرين غذا

پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ جي والده ماجده حضرت سيدتنا فاطمه بنت اسد رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا جو بيان آهي امير المؤمنين حضرت سيدنا علي المرتضيٰ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جڏهن پيدا ٿيا ته پاڻ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن سندن نالو علي رکيو ۽ پنهنجو لعاب سندن وات ۾ وڌائون ۽ پنهنجي زبان انهن کي چوسڻ لاءِ ڏنائون ته پاڻ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ زبان مبارڪ چوسيندي نند پئجي ويا، جڏهن ٻيو ڏينهن آيو ته اسان سندن ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ کي ڪير پيارڻ جي لاءِ هڪ دائي کي گهرايو، پر پاڻ ڪير نه پيتو، جڏهن ان ڳالهه جي خبر رحمت عالم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کي ڏني وئي ته پاڻ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن تشریف آڻي پنهنجي زبان اظهر پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ جي وات ۾ وڌي، حضرت سيدنا علي ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ زبان اقدس کي چوسڻ لڳا، چوسيندي وري نند سمهي پيا، پوءِ جيستائين الله عَزَّوَجَلَّ چاهيو اهڙي طرح معاملو هلندو رهيو. (السيرة الحلبية، ج ۱، ص ۳۸۲)

منا منا اسلامي ڀائرو! توهان ڏٺو ته حضرت سيدنا علي المرتضيٰ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جو ڇا شان آهي سرور ڪونين، رحمت دارين صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن پنهنجي زبان مبارڪ سندن وات وجهي ڪري برڪتن سان مستفيض فرمائي رهيا آهن. الله عَزَّوَجَلَّ به پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ جي ذات

بابرڪت جي عظمت ۽ رفعت ٻڌائڻ جي لاءِ مختلف موقعن تي آياتِ مبارڪ نازل فرمايون. جيئن ته

مومنن جو موليٰ ڪير؟
اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ ارشاد فرمائي ٿو.

ترجمو ڪنزالايمان: ته بيشڪ اللّٰهُ ان جو مددگار آهي ۽ جبريل ۽ نيڪ ايمان وارا ۽ ان کان پوءِ ملائڪ مدد تي آهن.

فَإِنَّ اللّٰهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ

بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ﴿٢٨٨﴾ (پ ٢٨٨، التحرير: ٤)

حضرت علامه سيد محمود آلوسي بغدادي رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ان آيت جي تفسير ۾ فرمائن ٿا حضرت اسماء بنتِ عُميس رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهَا جن رسول اللّٰهُ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کي فرمائيندي ٻڌو ته صَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ مان مراد حضرت علي رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ آهن. ايئن ئي حضرت ابُو جَعْفَر کان روايت آهي ته جڏهن هي آيتِ ڪريم نازل ٿي ته نبي ڪريم صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن حضرت علي ڪَرَّمَ اللّٰهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جو هٿ پڪڙي ڪري فرمايو: سڀ ٻڌو هي (يعني حضرت علي ڪَرَّمَ اللّٰهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ) صَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ آهن. (روح المعاني، ج ٢٨، ص ٤٨٢)

مسلمانو! رَسُوْلُ اللّٰهِ كِي اَلْفَتْ اِگر چاهو

ڪرو اس کي غلامي جس کا هر مومن بنده هوا

(ديوان سالڪ: ٣٠ از رسائلِ نعيميه)

علي جي شان لاثاني

صَدْرُ الْاَفْضَالِ حضرت علامه مولانا سيد محمد نعيمُ الدين مُراد آبادي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِي فرمائن ٿا: سَيِّدِ عَالَمِ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي بارگاہ ۾ جڏهن اغنياء (مالدارن) جن عرض و معروض جو سلسلو ڊگهو ڪيو ۽

ڳالهه ايستائين پهتي جو فقيرن کي پنهنجي عرض ڪرڻ جو موقعو گهٽ ملڻ لڳو ته عرض ڪرڻ وارن کي عرض ڪرڻ کان پهرين صدقو ڏيڻ جو حڪم ڏنو ويو ۽ ان حڪم تي حضرت علي المرتضيٰ ڪَرمَ الله تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جن عمل ڪيو، هڪ (1) دينار صدقو ڪري ڪجهه مسائل دريافت ڪيا، عرض ڪيو يارسول الله صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وفا ڇا آهي؟ فرمايو توحيد ۽ توحيد جي شهادت ڏيڻ. عرض ڪيو، فساد ڇا آهي؟ فرمايو ڪفر ۽ شرڪ. عرض ڪيو حق ڇا آهي؟ فرمايو اسلام و قرآن ۽ ولايت جڏهن توکي ملي. عرض ڪيو مون تي ڇا لازم آهي؟ فرمايو الله تعاليٰ ۽ ان جي رسول جي اطاعت. عرض ڪيو الله تعاليٰ کان ڪيئن دُعا گهران؟ فرمايو: صدق ۽ يقين سان. عرض ڪيو ڇا گهران؟ عاقبت (يعني آخرت). عرض ڪيو پنهنجي نجات جي لاءِ ڇا ڪريان؟ فرمايو حلال ڪاءُ ۽ سچ ڳالهائڻ. عرض ڪيو سُور ڇا آهي؟ فرمايو: جنت. عرض ڪيو راحت ڇا آهي؟ فرمايو الله عَزَّوَجَلَّ جو دیدار. جڏهن حضرت علي المرتضيٰ ڪَرمَ الله تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ ان سوالن کان فارغ ٿيا ته هي حڪم منسوخ ٿي ويو ۽ رخصت نازل ٿي، سواءِ حضرت علي المرتضيٰ ڪَرمَ الله تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جي ٻي ڪنهن کي ان (آيت) تي عمل ڪرڻ جو وقت نه مليو. (تفسير خزائن العرفان)

ها آيت مبارڪه هي آهي:

ترجمو ڪنزالايمان: اي ايمان وارو!
جڏهن توهان رسول سان ڳالهه آهستي
عرض رکڻ چاهيو ته پنهنجي عرض
کان اڳ ۾ ڪجهه صدقو ڏيئي ڇڏيو

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَاجَيْتُمُ

الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْكُمْ

صَدَقَةً (پ ۲۸، المجادلة: ۱۲)

شانِ عليِ احاديثِ مبارڪه جي روشني ۾

منا منا اسلامي ڀائرو! قرآنِ پاڪ جي مختلف آياتِ مبارڪه مان اسان حضرت سَيِّدنا علي المرتضيٰ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جي شان ۽ عظمت سماعت ڪئي. ان کان علاوه ڪيترن ئي احاديثِ مبارڪه ۾ نبي اڪرم، نورِ مُجَسَّم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن پاڻ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جو جيڪو شان بيان فرمايو آهي اچو ته! ان مان ڪجهه فرامين مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ٻڌون ٿا. جيئن ته

1. سرڪار صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن حضرت عليٰ جي فرمايو: **أَنْتَ مَعِيَ بِمَنْزِلَةِ**

هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي، يعني تون منهنجي لاءِ ايئن آهين جيئن موسيٰ (عَلَيْهِ السَّلَام) جي ويجهو هارون (عَلَيْهِ السَّلَام) جو مقام هو پر هي ته مون کان بعد ڪو نبي ناهي. (مسلم، ص: ۱۳۱، حديث: ۲۴۰۴)

2. **عَلَيْ مَعِيَ بِمَنْزِلَةِ رَأْسِ مَنْ بَدَيْ**، يعني علي جو تعلق مون سان ايئن آهي جيئن منهنجي مٿي جو تعلق منهنجي جسم سان آهي. (كنز العمال، ۲۷۷/۶، حديث: ۳۲۹۱)

3. **أَكَادُ أُرَاجِحُكَ وَعَلَيْ بِأَبَا** يعني آئون حڪمت جو گهر آهيان ۽ علي ان جو دروازو آهي. (ترمذي، ص: ۴۰۲، حديث: ۳۷۴۴)

ايڪ ڌڙهه اپني اُلفت ڪا عزت ڪر مجھ

اپنا ديوانه بنا موليٰ علي مشڪل ڪش!

(وسائلِ بخشش: ۵۲۴)

منا منا اسلامي ڀائرو! توهان ڏٺو ته اسان جي پياري آقا، مديني واري مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن حضرت سيّدنا علي المرتضيٰ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جو ڪهڙو شان بيان فرمايو آهي. ايترن انعامات ۽ اڪرامات کان علاوه به الله عَزَّوَجَلَّ جن پاڻ رَحْمَتِ اللهِ تَعَالَى عَنْهُ کي بي شمار خوبيون عطا فرمايون آهن، حضرت سيّدنا عبدالله بن مسعود رَحْمَتِ اللهِ تَعَالَى عَنْهُ فرمائن ٿا: بي شڪ قرآن مجيد ست (7) حروف (لغتن) تي لٿو آهي ۽ ان مان هر حرف جو ظاهر به آهي ۽ باطن به ۽ حضرت سيّدنا علي المرتضيٰ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ اهڙا عالم آهن جن وٽ ظاهر ۽ باطن ٻنهي جو علم آهي.

(تاريخ مدينه دمشق لابن عساکر، ج ۴۲، ص ۴۰۰)

اهڙي طرح امير المؤمنين، امام العادلين حضرت سيّدنا عمر فاروق اعظم رَحْمَتِ اللهِ تَعَالَى عَنْهُ ارشاد فرمائن ٿا: حضرت علي المرتضيٰ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ کي ٽي (3) اهڙيون فضيلتون حاصل آهن جو جيڪڏهن انهن مان هڪ (1) به مون کي نصيب ٿي وڃي ها ته منهنجي ويجهو ڳاڙهن اُنن کان به محبوب هجي ها. صحابه ڪرام جن پڇيو: اهي ٽي (3) فضيلتون ڪهڙيون آهن؟ فرمايائون: (1) الله عَزَّوَجَلَّ جي پياري حبيب، حبيب لبيب صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن پنهنجي نياڻي حضرت فاطمة الزهراء رَحْمَتِ اللهِ تَعَالَى عَنْهَا جن کي سندن نڪاح ۾ ڏنو (2) انهن جي رهائش رسول ڪريم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سان گڏ مسجد النبوي الشريف ۾ هئي ۽ انهن جي لاءِ اهو ڪجهه حلال هو جيڪو انهن جو ئي حصو آهي. ۽ (3) غزوه خيبر جي جنگ ۾ سندن اسلام جو جهنڊو عطا فرمايو ويو. (مسئدرك ج ۴ ص ۹۴ حديث ۶۶۸۹) سيّدنا فاروق اعظم رَحْمَتِ اللهِ تَعَالَى عَنْهُ جن فرمايو ته اسان ۾ سڀ کان وڏا قاضي حضرت علي

(رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ) ۽ حضرت ابي بن كعب (رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ) اسان ۾ سڀ کان وڏا قاري هئا. (المسند للامام احمد بن حنبل، ج ۸، ص ۶، ح ۲۱۱۴۳، ڪرامات شير خدا، ص: ۲۲)

بيباں کس منہ سے هو اس مجمع البحرين کا رتبہ
جو مرکز ہے شريعت کا طريقت کا ہے سرچشمہ

(ديوان سالڪ، ص ۳۰، از رسائل نعيميه)

منا منا اسلامي پائرو! حضرت سيدنا موليٰ مُشڪل ڪُشا، عليٰ المُرْتَضِي، شير خدا كَرَمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جي شان جي ڇا ڳالهه ڪجي جو امير المؤمنين، حضرت سيدنا عمر فاروق اعظم (رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ) به سندن خصوصيات تي رشڪ فرمائڻ ٿا، هتي هڪ مسئلو بيان ڪرڻ ضروري آهي جو فضائل ۽ مراتب جي اعتبار سان مسلكِ حق اهلست وجماعت جي ويجهو خُلفاءِ راشدين ۾ جيڪا ترتيب آهي جنهن کي بيان ڪندي صدرُ الشريعه، بدرُ الطريقه حضرت علامه مولانا مُفتي محمد امجد علي اعظمي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِي فرمائڻ ٿا: سڀ صحابه ڪرام اعليٰ ۽ ادنيٰ (۽ انهن ۾ ادنيٰ ڪو ناهي) سڀ جنتي آهن، انبياء ۽ مُرسلين کان پوءِ تمام مخلوقات الهي انس و جن و مَلڪ (يعني انسانن، جنن ۽ فرشتن) کان افضل صديق اڪبر آهن، پوءِ فاروق اعظم، پوءِ عثمان غني، پوءِ موليٰ علي (رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمْ)، افضل جي هي معنيٰ آهي ته اللهُ عَزَّوَجَلَّ جي ويجهو وڌيڪ عزت ۽ منزلت وارو هجي.

(مُلَخَّصٌ از بهار شريعت ج ۱ ص ۲۴۱ تا ۲۵۴) ڪرامات شير خدا، ص: ۲۲)

منا منا اسلامي پائرو! يقيناً تمام ئي خُلفاءِ راشدين پياري آقا صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جا محبوب ۽ نور نظر آهن ۽ سڀني جا فضائل پاڻ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

جن بيان فرمايا آهن. جيئن ته حضرت سيّدنا عبدُالله بن مسعود رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ
 کان مروِي آهي ته سرڪارِ مدينه، راحتِ قلب وسينه، فيضِ گنجينه
 صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جو فرمانِ عالي شان آهي: **أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَأَبُوبَكْرٍ آسَاسُهَا وَعُمَرُ
 حَيْطَانُهَا وَعُثْمَانُ سَقْفُهَا وَعَلِيٌّ بَابُهَا** يعني ائون علم جو شهر آهيان، ابوبڪر ان
 جو بنياد، عمر ان جي ديوار، عثمان ان جي ڇت ۽ علي ان جو دروازو
 آهن. (مُسْنَدُ الْفَرْدُوسِ ج ۱ ص ۴۲ حديث ۱۰۸، ڪراماتِ شيرِ خدا، ص: ۲۴)

ترے چاروں هدم ہیں یک جان یک دل
 ابوبڪر فاروق عثمان علي هے
 (حدائقِ بخشش شريف، ص: ۱۸۸)

محبتِ علي جو تقاضو

اميرُ المؤمنين حضرت سيّدنا علي المرتضي شيرِ خدا ڪَرَمَ اللّٰهِ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمِ
 جن فرمايو: رسولِ ڪريم، رءُوفِ رَحِيمِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کان بعد سڀ
 کان بهتر ابوبڪر ۽ عمر آهن پوءِ فرمايو: **”لَا يَجْتَبِي حَيٌّ وَبُغْضُ ابْنِ بَكْرٍ وَعُبْرَتِي
 قَلْبِ مُؤْمِنٍ** يعني منهنجي محبت ۽ (شَيخِينِ ڪَرِيمِينَ) جو بغض ڪنهن
 مؤمن جي دل ۾ جمع نه ٿو ٿي سگهي.“ (الْمُنَجِّزُ الْأَوْسَطُ لِلطَّبْرَانِيِّ ج ۳ ص ۹۰
 حديث ۳۹۲۰، ڪراماتِ شيرِ خدا، ص: ۲۵) **سُبْحَانَ اللهِ عَزَّوَجَلَّ** جن ته مولا علي ڪَرَمَ اللّٰهِ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمِ
 خود فرمائي رهيا آهن ته جيڪڏهن مون سان محبت ڪرڻ جي دعويٰ
 آهي ته شَيخِينِ ڪَرِيمِينَ سان به محبت ڪرڻي پوندي نه ته منهنجي
 محبت ڪو فائدو نه ڏيندي.

شيخ طريقت، اميرِ اهلِ سُنَّت، باني دعوتِ اسلامي حضرت علامه مولانا ابوبلال محمد الياس عطار قادري رضوي وَلَمَسَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَةَ جن ڪيتري پياري ۽ دلنشين انداز ۾ بصورتِ شعر مولا علي كَرَّمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جو مرتبو بيان فرمائين ٿا ته

بعْدَ خُلَفَاءِ ثَلَاثَةِ سَبِّ صَحَابَةٍ سَ بَرًّا

آپَ كُو رْتَبَهُ مِلَا مَوْلَى عَلِيٍّ مَشْكَرًا

(وسائل بخشش، ص: ۵۲۲)

اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ اسان کي تمام خُلَفَاءِ عِظَامِ ۽ صَحَابَةِ كَرَامِ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمْ أَجْمَعِينَ سان محبت ڪرڻ ۽ ان جو ادب ۽ احترام ڪرڻ جي توفيق عطا فرمائي.

أَمِينٌ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْأَمِينِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

دنيا کان بي رغبتِي

منا منا اسلامي ڀائرو! حضرت سَيِّدُنَا عَلِيُّ الْمُرْتَضِي شير خدا كَرَّمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ مال ۽ دولت کان پري رهندا ۽ دنيا کان سخت نفرت ڪندا هئا. هڪ پيري سندن جي خدمت ۾ ابنِ نَبَّاجِ حاضر حاضر ٿيو ۽ عرض ڪيو يا اميرُ الْمُؤْمِنِينَ هن وقت بيتُ المال سون ۽ چاندي سان ڀريل آهي، توهان اللهُ اَكْبَرُ چيو ۽ اُٿي بيتُ المال تشریف وني ويا ۽ فرمايائون! اي ابنِ نَبَّاجِ! مون وٽ ڪوفي وارن کي آڻيو، ماڻهن ۾ اعلان ڪيو ويو، پوءِ پاڻ بيتُ المال جو سمورو مال ماڻهن ۾ تقسيم ڪري ڇڏيو ۽ حالت هي هئي جو مال تقسيم ڪرڻ وقت هي فرمائيندا رهيا، اي سون

اي چاندي مون وٽان هليو وڃ، افسوس هاءِ افسوس. ايستائين جو
ڪو درهر ۽ دينار نه بچو، پوءِ بيتُ المال ۾ پاڻي جو چڙڪائو جو
حڪم ڏنو ۽ ان جڳهه تي ٻه رڪعتون نماز ادا فرمائي.

(فضائل الصحابه لامام احمد بن حنبل ج ۱ ص ۵۳۱ ح ۸۸۴ بتصرف، الله والون ڪي باتين، ص: ۱۶۸)

دل سے دنيا کی محبت دور کر کے يا علی!

ديو عشقِ مصطفےٰ مولیٰ علی مشڪل ڪشا!

(وسائل بخشش: ۵۲۳)

بغير گھري عطا فرمائڻ وارا

پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ فرمائڻ ٿا: جڏهن مون کان ڪنهن ڪجهه گھريو ته مون

ان کي عطا ڪيو ۽ جڏهن نه گھريو ته به مون بغير گھري ڏنو.

(الڪامل في الضعفاء الرجال لابن عدی الرقم ۵، ج ۴، ص ۳۳۳، الله والون ڪي باتين، ص: ۱۴۹)

بھيڪ لينے کے لئے دربار میں منگتا ترا

لے کے سھول آگيا مولیٰ علی مشڪل ڪشا

(وسائل بخشش، ص: ۵۲۴)

مٺا مٺا اسلامي ڀائرو! توهان ڏٺو ته! هي آهي حضرت سيّدنا موليٰ علي

مُشڪل ڪُشا كَرَّمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جي ڏنيا کان بي رغبتي ۽ خيرات ۽

سڃاوت جو عالم جو پاڻ وٽ ڪجهه به رکڻ پسند نه نه فرمائيندا هئا

بلڪ سڀ ڪجهه الله عَزَّوَجَلَّ جي راه ۾ قربان ڪري ڇڏيندا هئا. اسان کي

به موليٰ علي مُشڪل ڪُشا كَرَّمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جي پيروي ۾ وڌ کان وڌ

صَدَقو ۽ خيرات ڪرڻ گھرجي. صَدَقِي ۽ خيرات جو جذبو وڌائڻ جي لاءِ

انهيءَ متعلق ٿي (3) فرامين مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ٻڌون.

1. صبح سویري صدقو ڏيو جو بلا صدقي کان اڳيان قدم نه ٿي وڌائي.

(شُعْبُ الْاِيْمَانِ، باب فِي الزَّكَاةِ، التَّحْرِيزُ عَلَي صَدَقَةِ التَّطَوُّعِ، الْحَدِيثُ: ٣٣٥٣، ج ٣، ص ٢١٤)

2. بي شڪ مسلمان جو صدقو عمر وڌائيندو ۽ بُري موت کي روڪيندو آهي ۽ اللهُ عَزَّوَجَلَّ ان جي برڪت سان صَدَقِي ڏيڻ واري کي تڪبُر ۽

تفاخر پري ڪري ڇڏيندو آهي. (المعجم الكبير للطبراني، الحديث: ٣١، ج ١، ص ٢٢)

3. رب تعاليٰ فرمائي ٿو: اي ابن آدم! پنهنجو خزانو (صدقو ڪري) منهنجي سپرد ڪري ڇڏ، نه سڙندو نه ٻڌندو ۽ نه چوري ٿيندو، تنهنجي

شديد حاجت جي وقت (بروز قيامت) توکي موٽائي ڏيندس. (الترغيب

والترييب، كتاب الصدقات، الترغيب في الصدقة والحث عليها... الخ، الحديث: ٣٠، ج ٢، ص ١٠)

الله عَزَّوَجَلَّ اسان کي به بزرگن جي نقش قدم تي هلندي اخلاص سان

وڌ کان وڌ صدقو ۽ خيرات ڪرڻ جي توفيق عطا فرمائي.

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِينِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

هه صدقه ميل پهراس پاڪ وسهرے ڪوروا ڪيون هو

ڪه دنيا کها رهئ هه جس کي آل پاڪ كا صدقه

(ديوان سالڪ، ص ٣١، از رسائل نعيميه)

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَي مُحَمَّدٍ

شير خدا جون خداداد خوبيون

هڪ دفعي حضرت سيدنا امير معاويه بن سفيان رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا جن

حضرت سيدنا ضرار رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ کي فرمايو: ”منهنجي سامهون حضرت

سَيِّدُنَا عَلِي كَرَّمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جن جون خوبيون بيان ڪريو.“ ته حضرت

سیدنا ضرار رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ عرض ڪيو: اميرُ المؤمنین حضرت سیدنا علي المرتضيٰ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جن جي علم و عرفان جو اندازو لڳائي نتو سگهجي، پاڻ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ الله عَزَّوَجَلَّ جي معاملي ۾ ۽ ان جي دين جي حمايت ۾ مضبوط ارادا رکندا هئا. فيصلو ڪن گفتگو ڪندا هئا، ۽ انتهائي عدل و انصاف کان ڪم وٺندا هئا. پاڻ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جن جي ذات علم ۽ حڪمت جو سرچشمو هئي، جڏهن گفتگو ڪندا هئا ته زبان مبارڪ مان حڪمت ۽ دانائي جا الفاظ نڪرندا هئا، دنيا ۽ ان جي رنگينين کان ڊڄندا هئا، رات جي اونداهي ۾ (الله عَزَّوَجَلَّ جي عبادت) سان خوش ٿيندا هئا، الله عَزَّوَجَلَّ جو قسم! پاڻ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ تمام گهڻو روئڻ وارا، دور انديش ۽ غمزده هئا، پنهنجي نفس جو محاسبو ڪندا، گهرو ۽ ٿلهو لباس پسند فرمائيندا ۽ ٿلهي ماني کائيندا هئا. الله عَزَّوَجَلَّ جو قسم! رعب ۽ دڀڻو اهڙو هو جو اسان مان هر ڪو ساڻن ڳالهائيندي ڊڄندو هو، حالانڪ جڏهن به اسان حاضر ٿيندا هئاسين ته ملڻ ۾ پاڻ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ اڳڀرائي ڪندا هئا، جڏهن اسان سوال ڪندا هئاسين ته جواب ارشاد فرمائيندا هئا، ۽ اسان جي دعوت قبول فرمائيندا هئا، جڏهن مُرڪندا هئا ته ڏند مبارڪ ائين معلوم ٿيندا هئا جيئن موتين جي لڙي، پاڻ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ پرهيزگارن جو احترام ڪندا ۽ مسڪينن سان محبت فرمائيندا هئا، ڪنهن طاقتور يا مالدار کي ان جي باطل (يعني بيڪار) خواهش ۾ اميد نه ڏياريندا هئا، ڪوبه ڪمزور شخص پاڻ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جي عدالت مان مايوس نه ٿيندو هو بلڪ ان کي اميد هوندي هئي ته هتان مون کي ضرور انصاف ملندو. الله عَزَّوَجَلَّ جو قسم! مون ڏٺو جڏهن رات ايندي هئي ته پاڻ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ پنهنجي

ڈاڑھی مبارک جھلی زارو قطار روئیندا ۽ زخمی شخص وانگر تڑپندا
 هئا. مون پاڻ کَرَمَ اللّٰهِ تَعَالٰی وَجْهَهُ الْكَرِيمَ کي اهو فرمائيندي ٻڌو: اي دنيا! ڇا تو مون
 کان منهن ڦيري ورتو آهي يا اجا منهنجي مشتاق (يعني منهنجو شوق
 رکندڙ) آهين؟ اي ڏوڪيباز دنيا! وڃ، ڪنهن بي کي ڏوڪو ڏي، آئون
 توکي تي طلاقون ڏيئي چڪو آهيان هاڻي انهي ۾ هرگز رجوع ناهي،
 تنهنجي عمر تمام گهٽ ۽ تنهنجون آسائشون ۽ نعمتون نهايت حقير
 آهن، ۽ تنهنجا نقصان تمام گهڻا آهن، هاءِ! (آخري جو) سفر انتهائي
 ڊگهو آهي، ثمر تمام گهٽ ۽ رستو نهايت ئي خطرناڪ ۽ وَر وَڪَڙ
 وارو آهي. اهو ٻڌي ڪري حضرت سيدنا اميرِ مُعاويه رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ جي
 اکين مان لُڙڪ وهڻ لڳا ايستائين جو ڏاڙهي مبارڪ لڙڪن سان آلي
 ٿي ويئي ۽ اُتي موجود ماڻهو به زارو قطار روئڻ لڳا، پوءِ پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ
 فرمايو: اللهُ عَزَّوَجَلَّ ابو الحسن حضرت سَيِّدُنَا عَلِيُّ الْمُرْتَضَى شيرِ خدا کَرَمَ
 اللّٰهِ تَعَالٰی وَجْهَهُ الْكَرِيمَ تي رحم فرمائي، اللهُ عَزَّوَجَلَّ جو قسم آهي اهڙا ئي هئا.

(ڪراماتِ شيرِ خدا، ص ۳۹) (عيون الحڪايات، ص: ۲۵)

اشڪ بار آنڪھين عطا هون دل کي سختي دُور هو
 ويڃي خَوْفِ خدا موليٰ عليٰ مشڪلِ کُشا!
 پيڪرِ جُود و سخا توٰن ميں فقير و بے نوا
 توٰن هے داتا ميں گدا موليٰ عليٰ مشڪلِ کُشا!

(وسائلِ بخشش، ص: ۵۲۴)

صَلِّ اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ صَلِّ اللّٰهُ عَلٰی الْحَبِيبِ!

شير خدا جو عشق مصطفيٰ

اميرُ المؤمنين حضرت سَيِّدُنَا عَلِيُّ الْمُرْتَضِي شيرِ خدا ڪَرمَ اللهَ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جي دل عشقِ رسولِ جي عظيم دولت سان سرشار هئي. پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ جي ويجهو سرڪار صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي ذاتِ مبارڪ ڪائنات جي هر شيءِ کان عزيز تر هئي. جيئن ته پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ کان ڪنهن سوال ڪيو ته اوهان کي رسول الله صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سان ڪيتري محبت آهي؟ فرمايائون: خدا جو قسم! حضور اڪرم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ اسان کي پنهنجي مال، اولاد، والدين ۽ سخت اُج جي وقت ٿڌي پاڻي کان به وڌيڪ محبوب (پيارا) آهن. (الشفاء بتعريف حقوق المصطفى، القسم الثاني، الباب الاول، فصل في ماروي عن السلف والائمة، الجزء الثاني، ص ۲۲، ڪرامات شيرِ خدا، ص ۳۹)

پيڪرِ خوفِ خدا اے عاشقِ خيرِ الوري
تم سے راضی کبریا مولیٰ علی مشکل ڪشا!

(وسائل بخشش: ۵۲۱)

منا مٺا اسلامي پائرو! توهان ڏٺو ته حضرتِ علي شيرِ خدا ڪَرمَ اللهَ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ کان جڏهن پڇيو ويو ته پاڻ رَسُولُ اللهُ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سان ڪيتري محبت ڪندا آهن، ته پاڻ قيامت تائين اچڻ وارن مسلمانن کي هي ٻڌائي ڇڏيو ته اسان جي ويجهو حضور صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي ذاتِ اسان جي مال، اولاد ۽ ماءُ پيءُ کان وڌيڪ محبوب ترين آهن. يقيناً مؤمن ڪامل ۽ هڪ عاشقِ رسول جي اها سڃاڻپ هوندي آهي ته ان کي پنهنجي ويجهي رشتيدارن، گهروارن، ٻارن ٻچن ۽ پنهنجي جان کان وڌيڪ نبي ڪريم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سان محبت هوندي آهي ڇو جو پنهنجي جان سڀ کي

محبوب هوندي آهي پر جيڪي سچا عاشق رسول هوندا آهن اهي محبوب جي نالي تي جان ڏيڻ کان به گريز نه ڪندا آهن ۽ پنهنجي ذات تي پنهنجي حبيب کي مقدم ڄاڻيندا آهن اڄ اسين به عشق رسول صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي دعويٰ ڪندا آهيون پر ياد رکو! عشق رسول جي علامت اطاعتِ رسول به آهي. صحابهءِ ڪرام عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانِ ۾ محبت جي هي علامت ڪامل طور تي موجود هئي، اهي حضرات هر هر معاملي ۾ حُضُور صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي پيروي کي لازم ڄاڻيندا هئا. ايستائين جو سرڪار صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن جنهن ڪم کي ڪيو ۽ ان کي ڪرڻ جو حڪم نه ڏنو، هي نفوس قدسيه عشق ۽ محبت ۾ ان ڪم کي سعادت سمجهندي بجا آڻيندا هئا. جڏهن ته هڪ طرف اسين آهيون جو پاڻ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي پياري پياري سُنتن کي ڇڏي ڪري مغربي تهذيب جا شوقين آهيون حالانڪه سُنّت ۾ حڪمت ۽ اسان جي لاءِ باعثِ رحمت آهي. هن پرفتن دور ۾ طرح طرح جون سنتون سڪڻ ۽ عمل جو جذبو حاصل ڪرڻ جي لاءِ دعوتِ اسلامي جو مدني ماحول ڪنهن نعمت کان گهٽ ناهي. توهان به ان مدني ماحول سان وابسته ٿي ڪري عاشقانِ رسول سان گڏ مَدَنِي قافلن ۾ سفر جي برڪت سان خوب خوب سنتون سکي ڪري عمل جو جذبو حاصل ڪري سگهو ٿا.

لوڻن رَحْمَتِي قافلن ۾ چلو

سڪين سنڀالڻ قافلن ۾ چلو

هون ڳ حل مشڪلن قافلن ۾ چلو

ختم هون شامتن قافلن ۾ چلو

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

فرا مین شیر خدا:

منا منا اسلامي پائرو! حضرت سیدنا علي المرتضيٰ شیر خدا ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جن علم ۽ حکمت سان پرپور اهڙا اهڙا نصيحت آموز مدني گل ارشاد فرمايا آهن جو جيڪڏهن اسان ان تي عمل ڪريون ته دنيا ۽ آخرت ۾ فلاح ۽ ڪامراني اسان جو مقدر بڻجي سگهجي ٿي.

حضرت سیدنا ابن عباس رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا کان مروی آهي ته امير المؤمنين حضرت سیدنا عمر فاروق اعظم رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ارشاد فرمائين ٿا: ” حضرت علي المرتضيٰ ڪَرمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جن اهڙا ڪلمات ارشاد فرمايا آهن جو جيڪڏهن ماڻهو ان تي عمل ڪن ته ڪاميابي ۽ ڪامراني ماڻين ۽ غلط حرڪتن کان بچي وڃن.“ ماڻهن عرض ڪيو: اي امير المؤمنين! اهي ڪهڙا ڪلمات آهن؟“ پاڻ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ جن فرمايو: ”اهي نصيحت آموز ڪلمات هي آهن. جيئن ته پاڻ فرمائين ٿا:

1. تون پنهنجي مسلمان ڀاءُ جي پسند جو خيال رک، ان سان ڀلائي ڪر پوءِ توکي ان جي طرف کان تنهنجي پسندیده شيءِ ئي ملندي.
2. ڪڏهن به مسلمان ڀاءُ جي ڪلام ۾ بدگمانی نه ڪر (هميشه چڱي ڳالهه تلاش ڪر) توکي ضرور ان ڪلام ۾ چڱي شيءِ ملي ويندي.
3. جڏهن تنهنجي سامهون ٻه ڪم هجن ته ان ڪم ۾ هرگز نه پئو جنهن ۾ نفس جي پيروي ڪرڻي پوي، ڇو جو نفس جي پيروي ۾ سراسر نقصان آهي.

4. جڏهن تون الله **عَزَّوَجَلَّ** کان پنهنجي ڪا حاجت برآري (پوري) ڪرڻ چاهين ته دعا کان پهرين ان جي پياري حبيب **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** تي ڪثرت سان ڏرود پاڪ پڙه، بي شڪ الله **عَزَّوَجَلَّ** ان شخص تي وڏي مهرباني ۽ ڪرم فرمائيندو آهي جيڪو ان کان حاجت طلب ڪري . پوءِ جيڪڏهن ڪو شخص الله **عَزَّوَجَلَّ** کان ٻه شيون گهرندو آهي ته الله **عَزَّوَجَلَّ** ان کي اها شيءِ عطا فرمائيندو آهي جيڪا ان جي حق ۾ بهتر هوندي آهي ۽ جيڪا نقصان واري هجي ان کي پنهنجي ٻانهي کان روڪي ڇڏيندو آهي.
5. جيڪو شخص هي چاهي ته هر وقت الله **عَزَّوَجَلَّ** جي ذڪر ۾ مشغول رهي ته ان کي گهرجي ته صبر کي پنهنجو شعار بڻائي ڇڏي ۽ هر مصيبت تي صبر ڪري.
6. ۽ جيڪو شخص دنياوي زندگي (۾ طوالت) جو خواهش مند هجي ان کي گهرجي ته مصيبتن جي لاءِ تيار ٿي وڃي.
7. جيڪو شخص هي چاهي ته ان جو وقار ۽ عزت برقرار رهي ته ان کي گهرجي ته رياڪاري کان بچي.
8. جنهن سان تنهنجو تعلق نه هجي خواصخواه ان جي باري ۾ سوال نه ڪر.
9. بيماري کان پهرين صحت کي غنيمت ڄاڻ ۽ فرصت جي لمحن مان پرپور فائدو وٺ، نه ته غم ۽ پريشاني کي منهن ڏيڻو پوندي.
10. استقامت اڌ ڪاميابي آهي، جيئن غم اڌ پوڙهائپ.
11. جيڪا شيءِ تنهنجي دل ۾ ڪٽڪي ان کي ڇڏي ڏي ڇو جو ان کي ڇڏي ڏيڻ ۾ ئي تنهنجي سلامتي آهي. (عيون الحڪايات، ص: ۱۷۳)

منا منا اسلامي ڀائرو! بيان ڪيل فرامين اهڙا جامع ۽ حڪمت آموز آهن جو جيڪڏهن ڪو شخص ان تي عمل ڪري ته اهو ڌارين (دنيا ۽ آخرت) جي سعادت سان ملامت ٿي وڃي، ان کي دين ۽ دنيا جي ڪنهن معاملي ۾ شرمندگي ڪي منهن نه ڏيڻو پوي، انهن ڪلمات ۾ حضرت سيّدنا علي المرتضيٰ شير خدا ڪَرَمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ جن اسان کي زندگي گذارڻ جو بهترين طريقو ٻڌائي ڇڏيو ته جيڪڏهن ان طرح زندگي گذاريندو ته تمام جلد ترقي ۽ ڪاميابي جي دولت ۽ الله عَزَّوَجَلَّ جي رضا نصيب ٿيندي. جيڪڏهن توهان اولياءِ ڪرام رَحْمَتُ اللهِ السَّلَامَ جي احوال سان گڏوگڏ انهن جا نصيحت آموز اقوال ۽ علم و حڪمت سان ڀرپور مدني گل حاصل ڪرڻ چاهيو ٿا ته دعوتِ اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبه المدينه جي مطبوعه 324 صفحن تي مشتمل ڪتاب بنا 152 رحمت بھري حكايات“ جو مطالعو فرمايو. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ هن ڪتاب ۾ 92 ٻُڙرگن جا مختصر حالات، مغفرت جا واقعات ۽ بي شمار فرامين موجود آهن توهان کي به مدني التجا آهي ته خود به ان ڪتاب جو مطالعو فرمايو ۽ ٻين کي به ان جي ترغيب ڏياريو، هي ڪتاب دعوتِ اسلامي جي ويب سائٽ www.dawateislami.net تان ڊاؤن لوڊ (Download) به ڪري سگهجي ٿو، پڙهي (Read) به ڪري سگهجي ٿو ۽ پرنٽ آؤٽ (Print Out) به ڪري سگهجي ٿو.

منا منا اسلامي ڀائرو! دعوتِ اسلامي جي مدني ماحول سان وابسته ٿي وڃو، اِن شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ، اللهُ عَزَّوَجَلَّ جي نيڪ ٻانهن جو فيضان توهان تي به

جاري ٿي ويندو. الله عَزَّوَجَلَّ اسان کي بزرگانِ دين جي نقشِ قدم تي هلڻ

جي توفيق عطا فرمائي. **اٰمِيْنَ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ** صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

اچو ته! اوهان جي ترغيب و تحريص جي لاءِ چوڪ درس جي هڪ مدني بهار اوهان جي گوش گذار ڪيان ٿو.

ناچ رنگ ۽ شراب جو عادي

هڪ اسلامي پيءُ جي بيان جو خلاصو آهي مدني ماحول سان وابسته ٿيڻ کان پهرين آئون نه صرف گناهن جي ڏهڻ ۾ نهايت بُري طرح قاتل هئس بلڪ منهنجا عقائد به ڏُرسٽ نه هئا. نمازن کان ايتري قدر غافل هئس جو عيد جي نماز پڙهڻ به نصيب نه ٿيندي هئي. رَمَضَانُ المبارڪ ۾ سڀ مسلمان روزا رکندا پر بدقسمتي سان آئون ان سعادت کان محروم هئس. ڏينهن جو هڪ دڪان تي مُلازمت ڪندو هئس پر سڄي رات چرس ۽ شراب جي نشي ۾ ڏٽ رهندو هئس. ٽي وي تي فلمون ڊراما ڏسندو ۽ بدنگاهي سان پنهنجي نامءِ اعمال ۾ گناهن جو اضافو ڪندو رهندو هئس. شادين ۾ ناچ گاني جو شوقين هئس. ظلمتِ عصيان (گناهن جي اونڌاهي) کان نڪرڻ جو سبب هي ٿيو ته اسان جي دڪان جي سامهون ڪجهه اسلامي پائر فيضانِ سُنٽ مان چوڪ درس ڏيندا هئا. ڪڏهن ڪڏهن آئون به رسمي طور تي شرڪت ڪري وٺندو هئس. اهي بار بار مون کي سُنتن پرڻي اجتماع جي دعوت ۾ شرڪت جي دعوت ڏيندا پر آئون هر دفعي ڪو بهانو ٺاهي وٺندو هئس. هڪ ڏينهن انهن جي منت ميٽ تي مون اجتماع ۾ شرڪت جي هامي پري ورتي ۽ اجتماع ۾ حاضر ٿي ويس. جڏهن اتي پهتس ته اجتماع ۾ ٿيڻ واري

بيان، ذڪر، نعت ۽ رقت انگيز دعا مون کي متاثر ڪري ڇڏيو. ان کان بعد منهنجي زندگي يڪدم بدلجي وئي. چرس، شراب نوشي ۽ ناچ گانن کان توبه ڪري ورتي، **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ** مدني ماحول جي برڪت سان پنج نمازون مسجد ۾ ادا ڪرڻ وارو بڻجي ويس. مون جهڙي گناهن ۾ غرق شخص مدني قافلن ۾ سفر جي برڪت سان دين جا اهم مسائل به سکي ورتا ۽ پياري آقا **صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** جي پياري پياري سنت (ڏاڙهي) به سجائي ورتي. مدني ماحول جي برڪت سان منهنجي بُرن عقيدن جي اصلاح ٿي وئي. **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ** چوڪ درس ۽ مدني قافلن جي برڪت سان مون جهڙو ناچ رنگ جي شوقين، چرس ۽ شراب جو عادي سنتن جو پيڪر بڻجي ويو.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

منا منا اسلامي ڀائرو! بيان جي آخر ۾ سنّت جي فضيلت ۽ ڪجهه سنّتون ۽ آداب بيان ڪرڻ جي سعادت حاصل ڪيان ٿو. تاجدار رسالت شهنشاه نبوت مصطفيٰ جان رحمت شمع بزم هدايت **صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** جو فرمان جنت نشان آهي: ”جنهن منهنجي سنّت سان محبت ڪئي ان مون سان محبت ڪئي. ۽ جنهن مون سان محبت ڪئي اهو جنت ۾ مون سان گڏ هوندو.“ (مشڪاة المصابيح، ج 1، ص 55، حديث 175 ادارا الڪتب العلميه بيروت)

سينه تری سنّت کا مدینه بنے آقا

جنت میں پڑوسی مجھے تم اپنا بنانا

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

”عمامو شريف“ جي ٽواڪرن جي نسبت سان عمامي جا 9 مدني گل

اچو ته ! عمامي جي متعلق مدني گل ٻڌون ٿا.

په فرامين مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ. (1) عمامي سان گڏ ٻه رڪعتون

نماز (پڙهڻ) بغير عمامي جي ستر 70 رڪعتن کان افضل آهي.

(الفردوس بامثور الخطاب ج 2 ص 265 حديث 3233) (2) عمامي سان گڏ نماز ڏهه هزار

نيڪين جي برابر آهي. (ايضاً ج 2 ص 406 حديث 3805 فتاويٰ رضويه ج 6 ص

213) (3) عمامو قبلي ڏانهن منهن ڪري بيهي ٻڌو. (ڪشف الالتباس في

استحباب اللباس للشيخ عبدالحق الدهلوي ص 38) (4) عمامي ۾ سنت هي آهي ته

اڍائي گز کان گهٽ نه هجي، نه ڇهه گز کان وڌيڪ، ۽ ان جي بندش

گنبد نما هجي. (فتاويٰ رضويه ج 22 ص 186) (5) رومال جيڪڏهن ايترو وڏو

هجي جيڪو مٿي کي چڱي طرح ڍڪي ته اهو عمامو ئي آهي ۽

(6) ننڍو رومال جنهن سان صرف هڪ ٻه ور اچي سگهن ٻڌڻ

مڪروه آهي. (فتاويٰ رضويه ج 7 ص 299) (7) عمامي کي جڏهن نئي سري

سان ٻڌڻو هجي ته جيئن ٻڌل آهي ائين کوليو ۽ هڪ مهل زمين

تي نه اڇلايو. (فتاويٰ عالمگيري ج 5 ص 330) (8) جيڪڏهن ضرورتاً لائق، ۽

ٻيهر ٻڌڻ جي نيٽ هجي ته هڪ هڪ پيچ کولڻ تي هڪ هڪ گناه

مٽايو ويندو. (ملخص از فتاويٰ رضويه ج 6 ص 214) (9) مٿي اگهاڙي رهندڙ

جي وارن تي سردي گرمي ۽ اُس وغيره سڌو سنئون اثر ڪندي

آهي ان سان نه صرف وار بلڪ دماغ ۽ چهرو به متاثر ٿيندو آهي

۽ صحت کي نقصان پهچي سگهي ٿو، تنهن ڪري سنت جي

پيروي جي نيت سان عمامو شريف ٻڌڻ ۾ ٻنهي جهانن ۾ عافيت آهي.

طرح طرح جون سنڌون سڪڻ جي لاءِ مڪتبه المدينه جا مطبوعه 2 ڪتاب بهارِ شريعت حصو 16 (312 صفحا) نيز 120 صفحن جو ڪتاب ”سنڌون ۽ آداب“ هديه حاصل ڪريو ۽ پڙهو. سنڌن جي تربيت جو هڪ بهترين ذريعو دعوت اسلامي جي مدني قافلن ۾ عاشقان رسول سان گڏ سنڌن پريو سفر به آهي.

لُونِ رَحْمَتِيں قافلے ميں چلو
 هون گي حل مشڪليں قافلے ميں چلو
 سِڪِيئِن سُنڌِيں قافلے ميں چلو
 خَتْمِ هون شامِيں قافلے ميں چلو

صَلُّوْا عَلَي الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَي مُحَمَّد

دعوتِ اسلامي جي هفتيوار سنتن پري اجتماع ۾ پڙهيا ويندڙ 6 درود شريف ۽ 2 دعائون

(1) جمع جي رات جو دُرُود

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الْحَبِيبِ الْعَالِي الْقَدْرِ
الْعَظِيمِ الْجَاهِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ

بزرگن فرمايو آهي ته جيڪو شخص هر جمعرات (جمع ۽ خميس جي وچين رات) هن دُرُود شريف کي پابندي سان گهٽ مان گهٽ هڪ ڀيرو پڙهندو موت جي وقت سرڪارِ مدينه صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي زيارت ڪندو ۽ قبر ۾ داخل ٿيڻ وقت به ايستائين هو ڏسندو ته سرڪارِ مدينه صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ان کي پنهنجي هٿن سان قبر ۾ داخل ڪري رهيا آهن،⁽¹⁾

(2) سمورا گناه معاف

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَسَلِّمْ

حضرت سيدنا انس رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ کان روايت آهي ته تاجدارِ مدينه صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن فرمايو: جيڪو شخص هي دُرُود شريف پڙهي جيڪڏهن بيٺل هو تو ويهڻ کان پهريان ۽ ويٺل هو ته بيٺل کان پهريان، ان جا گناه معاف ڪيا ويندا.⁽²⁾

1...افضل الصلوات على سيد السادات، الصلاة السادسة والخمسون، ص 151 ملخصاً

2...افضل الصلوات على سيد السادات، الصلاة الحادية عشرة، ص 65

(3) رحمت جا ستر دروازا

صَلَّى اللّٰهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

جيڪو هي دُرُود شريف پڙهندو آهي ان تي رحمت جا ستر دروازا
کوليا ويندا آهن.⁽¹⁾

(4) ڇهه لک دُرُود شريفن جو ثواب

اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَدَدَ مَا فِي عِلْمِ اللّٰهِ صَلَاةً دَائِمَةً بِدَوَامِ مُلْكِ اللّٰهِ

حضرت احمد صاوي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِي ڪن بزرگن کان نقل ڪن ٿا هن
دُرُود شريف کي هڪ ڀيرو پڙهڻ سان ڇهه لک دُرُود شريف پڙهڻ جو
ثواب حاصل ٿيندو آهي.⁽²⁾

(5) قُرْبِ مُصْطَفِي صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَاٰلِهِ وَسَلَّمَ

اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ كَمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى لَهُ

هڪ ڏينهن هڪ شخص آيو ته حُضُورَ اَنُورَ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَاٰلِهِ وَسَلَّمَ کيس
پنهنجي ۽ صِدِّيقِ اَكْبَرِ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ جي وچ ۾ ويهاريو، انهيءَ تي
صَحَابَهُ ڪرامَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمْ کي تَعَجُّبُ ٿيو ته اهو مرتبي وارو شخص
ڪير آهي جڏهن اهو هليو ويو ته سرڪارِ مدينه صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَاٰلِهِ وَسَلَّمَ جن

¹...القول البديع، الباب الثاني، ص 277،

²...افضل الصلوات على سيد السادات، الصلاة الثانية والخمسون، ص 149

فرمايو: هو جڏهن مون تي ڏرودِ پاڪ پڙهندو آهي ته ائين پڙهندو آهي.⁽¹⁾

(6) ڏرودِ شفاعت

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَنْزِلْهُ الْمَقْعَدَ الْمُقَرَّبَ عِنْدَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

شافع امر صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن جو فرمان معظم آهي: جيڪو شخص هي درود پاڪ پڙهي ان جي لاءِ منهنجي شفاعت واجب ٿي ويندي آهي.⁽²⁾

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(1) هڪ هزار ڏينهن جون نيڪيون

جَزَى اللَّهُ عَنَّا مُحَمَّدًا مَا هُوَ أَهْلُهُ

حضرت سيدنا ابن عباس رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا کان روایت آهي ته سرڪارِ مدينه صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن فرمايو: هي درود شريف پڙهڻ واري جي لاءِ ستر فرشتا هڪ هزار ڏينهن تائين نيڪيون لکندا آهن.⁽³⁾

¹...القول البديع، الباب الاول، ص125

²... الترغيب والترهيب، ج 2، ص 329، حديث 31

³... مجمع الزوائد، كتاب الادعية، باب في كيفية الصلاة... الخ، 10/254، حديث: 17305

(2) هر رات عبادت ۾ گذارڻ جو آسان نسخو

غرائب القرآن صفحه 187 تي هڪ روايت نقل ڪئي وئي آهي ته جيڪو شخص رات ۾ ٽي ڀيرا هي دعا پڙهندو ته ان جڻ شَبِ قدر کي حاصل ڪري ورتو لهن ڏا هر رات هي دعا پڙهن گهرجي. دعا هي آهي:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ
وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ-

”يعني خدائِ حلِيمِ و ڪرِيمِ کان سواءِ ڪوئي عبادت جي لائق ناهي، الله پاڪ آهي جيڪو ستن آسمانن ۽ عرش عظيم جو پروردگار آهي.“

(فيضانِ سنت ج اول، ص 1163، 1164)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ